

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่เป็นพลังสำคัญของประเทศชาติ การพัฒนาให้เด็กมีความพร้อมและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกชาติได้ตระหนักถึง ในพัฒนาการของเด็ก เมื่อถึงวัยศึกษาเล่าเรียนย่อมได้ฝึกฝนการใช้ภาษาและเรียนรู้สิ่งต่างๆผ่านการอ่านหนังสือ การอ่านจึงมีความสำคัญมาก เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 10 – 20 ปี วัยนี้เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและอารมณ์ มีพลังกายและพลังความคิดสูง มีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องต่างๆ ทั้งยังมีความรู้และความสามารถในการอ่านมากขึ้น การอ่านจึงมีประโยชน์เพื่อการแสวงหาความรู้และเพื่อตอบสนองความสนใจส่วนตัว และยังช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพและหล่อหลอมความคิดจิตใจ (ทัศนาศลัตยะนันท์, 2537: 1; ธีญา สังกษพัณณานนท์, 2538: 167) ในแง่ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หนังสือและการอ่านมีบทบาทในการพัฒนาความคิดและพฤติกรรมของผู้อ่าน จุดประกายความคิดสร้างสรรค์และสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้อ่าน ทั้งยังช่วยปูพื้นฐานแนวความคิดและค่านิยมต่างๆ (ทัศนาศลัตยะนันท์, 2537: 1-2 ; นิสาศูโตและกล่อมจิตต์พลายเวช, 2527: 2) ด้วยเหตุนี้หนังสือและการอ่านจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและการส่งเสริมเยาวชน โดยเฉพาะการอ่านหนังสือที่ดีมีคุณค่า หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนที่ดีนอกจากจะสร้างเสริมสติปัญญาจินตนาการ ยังช่วยกล่อมเกลาคิดใจและอารมณ์ทำให้เข้าใจตัวเองและเรียนรู้โลกรอบตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หนังสือที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชนต้องมีความเหมาะสมทั้งในแง่ของภาษา เนื้อหา และการนำเสนอที่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

ความพยายามในการส่งเสริมและสนับสนุนวรรณกรรมเยาวชนในประเทศไทย มีมาอย่างต่อเนื่องทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ทั้งนี้ในแวดวงวรรณกรรมของไทยนั้นนับว่ายังขาดแคลนผู้เขียนเป็นอย่างมาก ดังปรากฏว่าวรรณกรรมเยาวชนที่เผยแพร่ในปัจจุบันจำนวนมากเป็นเรื่องแปลหรือดัดแปลงมาจากต่างประเทศ การประกวดหนังสือและการมอบรางวัลวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ในการสร้างสรรค์และส่งเสริมหนังสือดี เพราะกระตุ้นนักเขียนให้ผลิตผลงานที่ดี ส่งเสริมและให้กำลังใจบุคคลต่างๆที่มีส่วนร่วมในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนให้ผลิตหนังสือที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังส่งเสริมหนังสือดีให้เป็นที่รู้จัก และกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2528: 31-32 ; แม้นมาส ขวลิต, 2542: 23-26)

ในประเทศไทยการจัดการประกวดหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นกิจกรรมที่จัดสืบเนื่องมายาวนาน ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเริ่มมี การประกวดแต่งหนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก ของราชบัณฑิตยสถานเมื่อ พ.ศ. 2471 การประกวดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้แสดงความสามารถในการเขียนหนังสือพระพุทธศาสนาสำหรับเด็กและทำให้เด็กและเยาวชนมีหนังสือพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับวัยสำหรับอ่านและศึกษา การประกวดหนังสือพระพุทธศาสนาสำหรับเด็กและเยาวชนยังคงมีการดำเนินการสืบต่อมาจนปัจจุบัน (ขมนาด บุญอารีย์, 2546: 2)

ในพ.ศ. 2492 ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) และได้จัดกิจกรรมต่างๆตามนโยบายขององค์กรนี้ ซึ่งใน พ.ศ. 2506 มีการจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวรรณกรรมขึ้น และได้จัดให้มีการประกวดหนังสือดีสำหรับเด็กและเยาวชนประเภทนิทานและสารคดีและ การประกวดต้นฉบับหนังสือเด็กสาขานวนิยายและวิทยาศาสตร์ ขึ้นเป็นครั้งแรก นับแต่นั้นมาการประกวดหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยเริ่มมีมากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการกระตุ้นและส่งเสริมโดยองค์การยูเนสโก ซึ่งได้ประกาศให้ปีต่างๆเป็นปีสำคัญด้านหนังสือ เริ่มตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2515 องค์การยูเนสโกได้ประกาศให้เป็นปีหนังสือสากล และเชิญชวนให้ประเทศต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมหนังสือและการอ่านอย่างกว้างขวาง ซึ่งประเทศไทยก็ได้ตอบสนองโดยการจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านรวมทั้งการส่งเสริมให้มีหนังสือดี โดยการจัดประกวดหนังสือ

การประกวดหนังสือดีเด่นในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ เป็นการประกวดหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่ในปีที่ผ่านมา การประกวดหนังสือนี้เริ่มในระดับชาติเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2515 และดำเนินการสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประกวดหนังสือนี้ คือ เพื่อส่งเสริมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือ ได้แก่ ผู้แต่ง ผู้จัดพิมพ์ ผู้จำหน่ายและบรรณารักษ์ ให้ผลิตและเผยแพร่ผลงานที่มีคุณค่า ในระยะแรกมีการประกวดหนังสือเพียงสี่ประเภท ได้แก่ หนังสือสารคดี หนังสือนวนิยาย หนังสือสำหรับเด็กและหนังสืออนุสรณ์ ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงประเภทของหนังสือที่จัดประกวดหลายครั้ง ปัจจุบันการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปีดำเนินงานโดยคณะกรรมการการศึกษาพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการและจัดประกวดหนังสือใน 9 ประเภท ได้แก่ หนังสือสารคดี นวนิยาย กวีนิพนธ์ รวมเรื่องสั้น หนังสือสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่าน (อายุ 3-5 ปี) หนังสือสำหรับเด็กเล็ก (อายุ 6-11 ปี) หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น (อายุ 12-18 ปี) หนังสือการ์ตูนและนิยายภาพ และหนังสือสวยงาม (กรมวิชาการ, 2545: 18-22 ; นวลจันทร์ รัตนากร ชูติมา สัจจามันท์ และ มารศรี ศิวรักษ์, 2529 : 26-27)

ส่วนการประกวดหนังสือโดยหน่วยงานภาคเอกชนมีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2517 คือ การประกวด *หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนรางวัลบัวหลวง* ของธนาคารกรุงเทพ ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมการเขียนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องมีหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น (วรรณิ ศิริสุนทร, 2527: 10)

ในปี พ.ศ. 2522 องค์การยูเนสโกได้ประกาศให้เป็นปีเด็กสากล มีการรณรงค์ในด้านความสำคัญของเด็กและเยาวชน และมีการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในลักษณะต่างๆ อย่างกว้างขวางซึ่งเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทยให้ความสำคัญแก่การอ่านและการผลิตหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. 2523 จึงมีการจัดประกวดวรรณกรรมเยาวชนโดยหน่วยงานภาครัฐ 2 รางวัล คือ *รางวัลสื่่อมวลชนดีเด่นเพื่อเยาวชน* ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) ซึ่งพิจารณาผลงานหรือกิจกรรมดีเด่นเพื่อเยาวชน โดยได้พิจารณาสื่่อมวลชนสาขาต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณค่าทั้งด้านพฤติกรรมทัศนคติและคุณธรรมสำหรับเยาวชน และ*การประกวดการเขียนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน* ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(สวช.) กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริมให้มีหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนที่จะช่วยให้เยาวชนได้รับความรู้ มีแนวทางปฏิบัติและความรู้สึกนึกคิดที่ดีสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชาติ มีความรักหวงแหนและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ตลอดจนช่วยรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป (นวลจันทร์ รัตนกร ชูติมา สัจจามันท์และมารศรี ศิวรักษ์, 2529: 61-72) อย่างไรก็ตามการประกวดหนังสือของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(สวช.) มีดำเนินการเพียง 2 ปี คือ ในปีพ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2524 ก็หยุดไป

ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 ซึ่งเป็นปีเยาวชนสากล สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ(สยช.) ได้จัดประกวดหนังสือแต่งสำหรับเด็กอายุ 13-19ปี ทั้งในระดับภาคและระดับชาติ เพื่อส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กและส่งเสริมการแต่งหนังสือที่มีคุณค่าในการพัฒนาเยาวชน โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย ประเภทสารคดี ซึ่งแยกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ สารคดีชีวประวัติ หรือศิลปวัฒนธรรม สารคดีด้านทรัพยากรในท้องถิ่น หรือวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน และสารคดีแนวทางพัฒนาความคิด จิตใจ อารมณ์และสังคมของเยาวชน นวนิยายและกวีนิพนธ์ (นวลจันทร์ รัตนกร ชูติมา สัจจามันท์และมารศรี ศิวรักษ์, 2529: 64)

สำหรับการประกวดหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนโดยภาคเอกชน ซึ่งเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2517 นั้น มีขึ้นอีกครั้งในปี พ.ศ. 2534 เมื่อมูลนิธิเด็กได้มีการจัดการประกวด *วรรณกรรมเยาวชนรางวัล*

มูลนิธิเด็ก เป็นการประกวดหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีเนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ สอดแทรกสาระและคติด้วยความแนบเนียน สนุกสนาน ชวนอ่านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในรูปแบบใดมาก่อน รางวัลมูลนิธิเด็กนี้ยังคงมีการประกวดต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน(มูลนิธิเด็ก, 2548)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในปี พ.ศ. 2542 ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัย ทำให้เกิดการส่งเสริมการอ่านและการจัดทำสื่อการเรียนรู้จากการอ่าน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2544 ได้มีการประกวดหนังสือรางวัลวรรณกรรมเยาวชนโดยภาคเอกชนอีก 2 รางวัล คือ การประกวดวรรณกรรมเยาวชนแว่นแก้ว โดยบริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด เพื่อคัดสรรผลงานที่เป็นต้นฉบับวรรณกรรมสำหรับเยาวชนประเภท นวนิยายสำหรับเยาวชนและสารคดีสำหรับเยาวชน (นานมีบุ๊คส์, 2548) และรางวัลโครงการประกวดงานเขียน นายอินทร์อะวอร์ด โดยบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) เป็นการประกวดต้นฉบับหนังสือที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการศึกษา มุ่งเน้นการกระจายความรู้ ความคิด และวัฒนธรรมสู่ชุมชน ตลอดจนส่งเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน การเขียน และเรียนรู้ อีกทั้งสนับสนุนให้เกิดงานเขียนใหม่ที่มีคุณภาพใน 3 ประเภท ได้แก่ สารคดี วรรณกรรมเยาวชน หนังสือภาพสำหรับเด็ก ผลงานที่ได้รับรางวัลจะได้รับการนำเสนอและจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ (อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2548)

ในปี พ.ศ. 2547 ได้มีการจัดการประกวดหนังสือรางวัลวรรณกรรมเยาวชนขึ้นอีก 2 รางวัล เป็นรางวัลของภาครัฐและภาคเอกชนฝ่ายละ 1 รางวัล ในภาครัฐคือ รางวัลดวงดาว ซึ่งเป็นการประกวดต้นฉบับวรรณกรรมเยาวชนจินตนาการสร้างสรรค์ ดำเนินการโดย โครงการสถาบันพัฒนาความรู้แห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นการเขียนและการพิมพ์รางวัลวรรณกรรมเยาวชนไทยในระดับชาติ ส่งเสริมการเขียนต้นฉบับจินตนาการสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการปลูกฝังนิสัยอ่านหนังสือของเด็กและเยาวชนไทย (สกุลไทย, 2548) ในภาคเอกชนคือรางวัล 7 บ๊อคอะวอร์ด โดย บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) เป็นการประกวดทั้งต้นฉบับหนังสือและหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่แล้ว ประเภทหนังสือที่ส่งเข้าประกวด ได้แก่ วรรณกรรมเยาวชน นวนิยาย กวีนิพนธ์ สารคดี(ปรัชญาและศาสนา) หนังสือดีในอดีต นิยายภาพการ์ตูน (ประพันธ์สาส์น, 2548)

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า หน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญแก่นักหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก มีการดำเนินการ

เพื่อให้มีหนังสือดีสำหรับเด็กและเยาวชนหลายประเภท กิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่ง คือ การจัดประกวดหนังสือ โดยมีการจัดประกวดทั้งหนังสือที่ตีพิมพ์และการประกวดต้นฉบับหนังสือ ซึ่งทำให้อันดับหนังสือเยาวชนที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ และหนังสือที่ได้รับรางวัลได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มจำนวนวรรณกรรมเยาวชนที่ดีในตลาดหนังสือของไทย และทำให้วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านผู้อ่าน ผู้ผลิต และในด้านการศึกษาวิจัย แต่แม้ว่าจะมีการวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็กจำนวนมาก แต่การวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมเยาวชน ซึ่งหมายถึงบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นหรือวัยรุ่น ตอนต้นไปจนถึงวัยรุ่นยังมีไม่มากนัก โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล ซึ่งผลการสำรวจของผู้วิจัยพบว่า นับตั้งแต่มีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเยาวชนเรื่องแรก เมื่อ พ.ศ. 2522 จนถึง พ.ศ. 2545 มีเพียง 10 เรื่อง ดังนี้

สุนทรี่ มีพร้อม (2522) วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวด ระหว่างปี พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2519" งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล ซึ่งครอบคลุมหนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ 12-14 ปี) ที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ จำนวน 17 เรื่อง โดยแบ่งเป็นประเภทบันเทิงคดี และสารคดี วรรณิ ศิริสุนทร (2527) วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวด ระหว่างปี พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2523" เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเด็กในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ จำนวน 46 เรื่อง วัชรินทร์ บรรณเกียรติ (2529) วิจัยเรื่อง "การศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่คณะกรรมการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช 2515-2527" เป็นการศึกษา มโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่คณะกรรมการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติจำนวน 53 เรื่อง จิราพร จิรบุญดิลก (2531) วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กในแผนพัฒนาเด็กแห่งชาติจากหนังสือสำหรับเด็กที่คณะกรรมการประกวด" เป็นการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตัวละครที่มีบทบาทเด่นจากหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ 12-14 ปี) ที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ จำนวน 28 เรื่อง เลขา ไพชำนาญ (2533) วิจัยเรื่อง "การศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานที่ปรากฏในหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็ก อายุ 11-14 ปี ที่คณะกรรมการประกวดจากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ. 2522 - 2531" โดยศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมที่ปรากฏอยู่ในหนังสือที่คณะกรรมการประกวด จำนวน 38 เรื่อง สุกปรารธนา กาญจนสิมาพันธ์ (2536) วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์วัฒนธรรมไทยในหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็ก อายุ 12-14 ปี ที่คณะกรรมการประกวด

จากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ. 2525 - 2533" เป็นการวิเคราะห์วัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กอายุ 12-14 ปี ที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ จำนวน 35 เรื่อง น้ำค้าง ระวีงทอง (2540) วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ชนะการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2530 - 2536" โดยวิเคราะห์กลวิธีในการประพันธ์และภาพสะท้อนของเด็กจากหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (12-14 ปี) ที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ จำนวน 27 เรื่อง กฤษตยา ณ หนองคาย (2544) วิจัยเรื่อง "วิเคราะห์แนวคิดวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522- 2542" เป็นการวิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีในการประพันธ์ของวรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (12-14 ปี) ที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ จำนวน 71 เรื่อง ทิพวัลย์ ชันธมะ (2545) วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลในการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ 2521- 2544" เป็นการวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (12-14 ปี) ที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ จำนวน 78 เรื่อง

งานวิจัยทั้ง 9 เรื่อง ข้างต้น เป็นการศึกษาจากหนังสือที่ได้รับรางวัลในงานประกวดหนังสือดีเด่นประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่การประกวดครั้งแรกใน พ.ศ. 2515 ถึง พ.ศ. 2544 งานวิจัยส่วนใหญ่ (8 เรื่อง) ศึกษาวรรณกรรมเยาวชนซึ่งเป็นบันเทิงคดี ส่วนอีก 2 เรื่อง ศึกษาวรรณกรรมเยาวชนทั้งประเภทบันเทิงคดีและสารคดี งานวิจัยทุกเรื่องครอบคลุมหนังสือที่ได้รับรางวัลการประกวดที่จัดโดยหน่วยงานภาครัฐ ไม่มีงานวิจัยเรื่องใดทำการวิเคราะห์หนังสือที่ได้รับรางวัลจากการประกวดโดยภาคเอกชน และเนื่องจากการจัดประกวดและมอบรางวัลวรรณกรรมเยาวชนทั้งในภาครัฐและเอกชนมีความสำคัญต่อการผลิตวรรณกรรมเยาวชนที่ดี และวรรณกรรมเยาวชนที่ดีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาของเยาวชน ประกอบกับงานวิจัยด้านวรรณกรรมเยาวชนของไทยยังมีน้อยและยังไม่มีกรวิจัยวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลในภาพรวมทั้งหมด ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเรื่อง " การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2548" เพื่อสำรวจและวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 ซึ่งเป็นปีแรกที่มีการประกวดหนังสือรางวัลวรรณกรรมเยาวชนของไทยจนถึง พ.ศ. 2548 โดยจะศึกษาในด้านผู้จัดทำ เนื้อเรื่อง แนวคิด ตัวละคร จาก การนำเสนอเรื่อง การดำเนินเรื่อง และลักษณะการเรียบเรียง ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดหา การให้บริการ การจัดกิจกรรมและการส่งเสริม

การอ่านสำหรับ บรรณารักษ์ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเยาวชน รวมถึงผู้อ่านทั่วไปในการเลือกหนังสือ และเป็นแนวทางแก่ผู้ประพันธ์และสำนักพิมพ์ในการสร้างสรรค์และการผลิตวรรณกรรมเยาวชนที่ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนไทยที่ได้รับรางวัล ตั้งแต่พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2548 ในด้านผู้จัดทำ เนื้อเรื่อง แนวคิด ตัวละคร จาก การนำเสนอเรื่อง การดำเนินเรื่อง และลักษณะการเรียบเรียง

สมมติฐานของการวิจัย

วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลส่วนใหญ่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว มีแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง นำเสนอเรื่องแบบสมจริง และดำเนินเรื่องแบบเรื่องเล่า

ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ วรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2548 จำนวน 148 ชื่อเรื่อง ซึ่งได้จากการรวบรวมและสำรวจข้อมูลจากแหล่งต่างๆต่อไปนี้

1. หอสมุดแห่งชาติ
2. เว็บไซต์ของหน่วยงานต้นสังกัดที่มอบรางวัลต่างๆ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรางวัลวรรณกรรมเยาวชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบวิเคราะห์ โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลและแบบวิเคราะห์เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมเยาวชนและรางวัลวรรณกรรมเยาวชนจากหนังสือ บทความวารสาร เอกสาร งานวิจัยและเว็บไซต์

2. สํารวจ รวบรวมรายชื่อ และบันทึกข้อมูลบรรณานุกรมของวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2548

3. จัดทำเครื่องมือการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2548 จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลหนังสือและบรรณนิทัศน์ หนังสือที่ได้รับรางวัล และแบบวิเคราะห์ข้อมูลวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล

1. แบบบันทึกข้อมูลวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล

แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลบรรณานุกรมของวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2548 มีลักษณะแบบเต็มคำ ประกอบด้วย ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้จัดทำภาพประกอบ ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์ ข้อมูลการได้รับรางวัล ประกอบด้วย ชื่อรางวัลที่ได้รับ และปีที่ได้รับรางวัล

ตอนที่ 2 บรรณนิทัศน์วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2548

2. แบบวิเคราะห์ข้อมูลวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล

แบ่งเป็น 8 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านผู้จัดทำ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านเนื้อเรื่อง

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านแนวคิด

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านตัวละคร

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านฉาก

ตอนที่ 6 ข้อมูลด้านการนำเสนอเรื่อง

ตอนที่ 7 ข้อมูลด้านการดำเนินเรื่อง

ตอนที่ 8 ข้อมูลด้านลักษณะการเรียบเรียง

4. ทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือการวิจัยโดยนำแบบบันทึกข้อมูลและแบบวิเคราะห์ข้อมูลไปทดสอบบันทึกข้อมูลวรรณกรรมเยาวชน ที่จัดพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2541- พ.ศ. 2546 จำนวน 14 ชื่อเรื่อง ที่ส่งเข้าประกวดแต่ไม่ได้รับรางวัล

5. ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบบันทึกข้อมูลและแบบวิเคราะห์ฉบับสมบูรณ์

6. บันทึกข้อมูลบรรณานุกรมและข้อมูลการได้รับรางวัลของวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2548 และจัดทำบรรณนิทัศน์ โดยใช้แบบบันทึก 1 ชุด ต่อหนังสือ 1 ชื่อเรื่อง (นำเสนอในภาคผนวก)

7. บันทึกข้อมูลวรรณกรรมเยาวชนไทยที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2548 ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบวิเคราะห์โดยการอ่านหนังสือที่เป็นประชากร โดยใช้แบบวิเคราะห์ 1 ชุด ต่อหนังสือ 1 ชื่อเรื่อง

8. วิเคราะห์ข้อมูลที่บันทึกในแบบวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

9. รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

10. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ

1. บรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเยาวชนในการจัดหา การให้บริการ และการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการอ่าน และสำหรับผู้อ่านทั่วไปในการเลือกวรรณกรรมเยาวชนที่มีคุณภาพ

2. ผู้ประพันธ์และสำนักพิมพ์ ในการสร้างสรรค์และการผลิตวรรณกรรมเยาวชน